

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

17 päivänä lokakuuta 2018*

Ennakkoratkaisupyyntö – Ympäristö – Tiettyjen hankkeiden ympäristövaikutusten arviointi – Oikeus hakea muutosta lupapäätökseen – Vaatimus menettelystä, joka ei saa olla niin kallis, että se olisi esteenä siihen osallistumiselle – Käsite – Ajallinen soveltaminen – Välitön oikeusvaikutus – Vaikutus lopulliseksi tulleeeseen kansalliseen oikeudenkäyntikulupäätökseen

Asiassa C-167/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Supreme Court (ylin tuomioistuin, Irlanti) on esittänyt 23.3.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 3.4.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Volkmar Klohn

vastaan

An Bord Pleanála,

Sligo County Councilin ja

Maloney and Matthews Animal Collections Ltd:n osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti R. Silva de Lapuerta, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari), A. Arabadjiev, E. Regan ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.2.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Volkmar Klohn, itse, ja edustajanaan B. Ohlig, advocate,
- An Bord Pleanála, edustajinaan A. Doyle, solicitor, ja B. Foley, BL,
- Irlanti, asiamiehinään M. Browne, G. Hodge ja A. Joyce, avustajinaan M. Gray, H. Godfrey, BL, ja R. Mulcahy, SC,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

– Euroopan komissio, asiamiehinä C. Zadra, G. Gattinara ja J. Tomkin,
kuultuaan julkisasiamiehen 5.6.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY (EYVL 1985, L 175, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna 26.5.2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/35/EY (EUVL 2003, L 156, s. 17; jäljempänä muutettu direktiivi 85/337), 10 a artiklan viidennen kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa osapuolina ovat Volkmar Klohn ja An Bord Pleanála (kaavoitusasioiden valituslautakunta, Irlanti) (jäljempänä valituslautakunta) ja joka koskee niitä oikeudenkäyntikuluja, jotka Klohnille ovat aiheutuneet tuomioistuinmenettelystä, jonka hän on pannut vireille valituslautakunnan myöntämästä rakennusluvasta koko Irlannin alueelta löytyneiden kuolleiden eläinten tutkimuslaitoksen rakentamiseksi County Sligossa (Sligon kreivikunta, Irlanti) sijaitsevaan Achonryyn.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

- 3 Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskevan yleissopimuksen, joka allekirjoitettiin 25.6.1998 Århusissa ja hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta 17.2.2005 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2005/370/EY (EUVL 2005, L 124, s. 1; jäljempänä Århusin yleissopimus), johdanto-osassa todetaan seuraavaa:

”_ _

ovat tietoisia myös siitä, että jokaisella ihmisellä on oikeus elää terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta laadukkaassa ympäristössä ja velvollisuus sekä yksilönä että yhdessä muiden kanssa suojella ja parantaa ympäristöä nykyisten ja tulevien sukupolvien hyödyksi,

ottavat huomioon, että voidakseen puolustaa tätä oikeuttaan ja voidakseen täyttää tämän velvollisuutensa kansalaisten on saatava tietoa ympäristöasioista ja heillä on oltava osallistumisoikeus päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus ympäristöasioissa, ja tunnustavat tässä yhteydessä, että kansalaiset saattavat tarvita apua käyttääkseen oikeuksiaan,

--

pitävät tärkeänä, että yleisöllä, mukaan lukien järjestöt, olisi käytettävissään tehokkaita oikeudellisia menettelyjä oikeutettujen etujensa turvaamiseksi ja lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi,

--”

- 4 Århusin yleissopimuksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Tavoite”, määrätään seuraavaa:

”Edistääkseen nykyiseen sukupolveen ja tuleviin sukupolviin kuuluvien oikeutta elää heidän terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta riittävän laadukkaassa ympäristössä, kukin sopimuspuoli takaa yleisölle oikeuden saada tietoa, osallistua päätöksentekoon ja käyttää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.”

- 5 Kyseisen yleissopimuksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Yleiset määräykset”, 8 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Kukin sopimuspuoli varmistaa, ettei niitä henkilöitä, jotka käyttävät oikeuksiaan tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti, rangaista, vainota tai häiritä millään tavalla heidän toimintansa takia. Tämä määräys ei vaikuta kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan määrätä kohtuullisten oikeudenkäyntikulujen korvaamista.”

- 6 Mainitun yleissopimuksen 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus”, määrätään seuraavaa:

”1. Kukin sopimuspuoli varmistaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että henkilö, joka katsoo, että hänen 4 artiklan nojalla esittämänsä tietopyyntö on jätetty huomiotta tai perusteettomasti hylätty osittain tai kokonaan, siihen on vastattu puutteellisesti tai sitä ei muuten ole käsitelty edellä mainitun artiklan määräysten mukaisesti, voi saattaa asian tuomioistuimessa tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä uudelleen tutkittavaksi.

--

2. Kukin sopimuspuoli varmistaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että niillä, jotka kuuluvat yleisöön, jota asia koskee, ja

a) joiden etua asia riittävästi koskee; tai vaihtoehtoisesti

b) jotka väittävät oikeuksiensa heikentyvän, jos sopimuspuolen hallintolainkäyttöä koskevassa säännöstössä niin edellytetään, on mahdollisuus saattaa tuomioistuimessa ja/tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä minkä tahansa 6 artiklan määräysten soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus sekä vastaavasti muiden tämän yleissopimuksen asiaankuuluvien määräysten soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus uudelleen tutkittavaksi kansallisen lainsäädännön määräysten mukaisesti ja rajoittamatta tämän artiklan 3 kappaleen soveltamista.

Riittävä etu ja oikeuksien heikentyminen määritellään kansallisen lainsäädännön vaatimusten sekä sen tavoitteen mukaisesti, että yleisölle, jota asia koskee, annetaan laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus tämän yleissopimuksen soveltamisalalla. Tätä varten jokaisen 2 artiklan 5 kappaleessa tarkoitetut vaatimukset täyttävän valtiosta riippumattoman järjestön etua pidetään tämän kappaleen a kohdassa tarkoitetulla tavalla riittävänä. Näillä järjestöillä katsotaan myös olevan oikeuksia, joita on mahdollista loukata tämän kappaleen b kohdassa tarkoitetulla tavalla.

--

3 Kukin sopimuspuoli varmistaa, että yleisöön kuuluvilla, jotka täyttävät mahdolliset kansallisessa lainsäädännössä asetetut vaatimukset, on tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettujen uudelleentarkastelumenettelyjen lisäksi ja niiden soveltamista rajoittamatta mahdollisuus turvautua

hallinnollisiin tai tuomioistuimenmenettelyihin yksityishenkilöiden ja viranomaisten sellaisten toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jotka ovat sopimuspuolen kansallisen ympäristölainsäädännön säännösten kanssa ristiriidassa.

4. Tämän artiklan 1 kappaleen lisäksi ja sen soveltamista rajoittamatta tämän artiklan 1, 2 ja 3 kappaleessa tarkoitettujen menettelyiden tulee olla riittäviä ja tehokkaita oikeussuojakeinoja, joihin sisältyy tarvittaessa väliaikaiset turvaamistoimenpiteet, ja niiden tulee olla oikeudenmukaisia, tasapuolisia ja nopeita eivätkä ne saa olla niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle. Tämän artiklan nojalla tehdyt päätökset annetaan kirjallisesti tai kirjalliseen muotoon tallennettuina. Tuomioistuinten ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden elinten päätökset asetetaan julkisesti saataville.

5. Tämän artiklan määräysten tehostamiseksi kukin sopimuspuoli varmistaa, että yleisölle annetaan tietoa mahdollisuudesta käyttää hallinnollisia ja tuomioistuimessa tapahtuvia uudelleentarkastelumenettelyjä, sekä harkitsee asianmukaisten oikeusapujärjestelmien perustamista poistaakseen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden käyttöön liittyvät taloudelliset esteet ja muut esteet tai vähentääkseen niitä.”

Unionin oikeus

- 7 Muutetussa direktiivissä 85/337 säädetään, että julkisista ja yksityisistä hankkeista, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia, on tehtävä ympäristövaikutusten arviointi. Siinä otetaan käyttöön myös yleisön osallistumista päätöksentekomenettelyyn ja siinä kuulemista koskevat velvoitteet tällaisten hankkeiden hyväksymisen osalta.
- 8 Unionin lainsäätäjä antoi Euroopan unionin Århusin yleissopimukseen liittymisen johdosta direktiivin 2003/35, jonka 3 artiklan 7 alakohdalla lisättiin direktiiviin 85/337 10 a artikla, jossa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisen oikeusjärjestelmän mukaisesti siihen yleisöön kuuluville, jota asia koskee, ja:

- a) joiden etua asia riittävästi koskee, tai vaihtoehtoisesti
- b) jotka väittävät oikeuksiensa heikentyvän, jos jäsenvaltion hallintolainkäyttöä koskevassa säännöstössä niin edellytetään,

on mahdollisuus saattaa tuomioistuimessa tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä tähän direktiiviin sisältyvien yleisön osallistumista koskevien säännösten soveltamisalaan kuuluvien päätösten, toimien tai laiminlyöntien asiasisällön taikka niihin liittyvien menettelyjen laillisuus uudelleen tutkittavaksi.

Jäsenvaltioiden on määriteltävä, missä vaiheessa moite päätöksiä, toimia tai laiminlyöntejä vastaan voidaan esittää.

Jäsenvaltioiden on määriteltävä, mikä muodostaa riittävän edun ja oikeuden heikentymisen, tavoitteenaan antaa yleisölle, jota asia koskee, laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus. Edellä 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut vaatimukset täyttävien valtioista riippumattomien järjestöjen edun katsotaan olevan tämän artiklan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla riittävä. Niillä katsotaan myös olevan oikeuksia, joita on mahdollista loukata tämän artiklan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla.

Tämän artiklan säännökset eivät estä mahdollisuutta, että hallinnollinen viranomaisen alustavasti tutkii asian uudelleen, eivätkä ne vaikuta vaatimukseen hallinnollisten muutoksenhakumenettelyjen loppuunsaattamisesta ennen kuin asia saatetaan tuomioistuimen tutkittavaksi, silloin kun kansallisessa lainsäädännössä on tällainen vaatimus.

Kyseisen menettelyn on oltava oikeudenmukainen, tasapuolinen ja nopea, eikä se saa olla niin kallis, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle.

Tämän artiklan säännösten tehostamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisölle annetaan käytännön tietoja mahdollisuudesta turvautua hallinnollisiin ja tuomioistuimessa tapahtuviin muutoksenhakumenettelyihin.”

- 9 Direktiivin 2003/35 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa: ”Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 25 päivänä kesäkuuta 2005. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.”
- 10 Muutetun direktiivin 85/337 10 a artikla toistetaan tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU (EUVL 2012, L 26, s. 1) 11 artiklassa.

Irlannin lainsäädäntö

- 11 Irlannin oikeussuojaa tuomioistuimissa koskeva judicial review -järjestelmä on kaksivaiheinen. Kantajien on ensiksi pyydyttävä High Courtilta (ylempi piirituomioistuin) lupaa (*leave*) nostaa kanne esittämällä kanteensa perustelut ja vaatimuksensa. Vain, jos tämä lupa myönnetään, kanne voidaan nostaa.
- 12 Ylioikeuksien työjärjestyksen (Rules of the Superior Courts) 99 §:n mukaan ”oikeudenkäyntikulut määräytyvät asian ratkaisun perusteella”. Siten kantaja, joka on hävinnyt asian, velvoitetaan lähtökohtaisesti korvaamaan vastaajan oikeudenkäyntikulut, ja lisäksi hän vastaa omista kuluistaan. Tämä on yleissääntö, mutta High Courtilla on harkintavaltaa tästä poikkeamiseen, kun kyseessä olevan asian erityisolosuhteet oikeuttavat sen.
- 13 Asiaa käsittelevä tuomioistuin lausuu vain oikeudenkäyntikulujen jakamisesta. Tämän jälkeen hävinneen osapuolen vastattaviksi tulevien kulujen määrä määritetään Taxing Masterin, joka on erityisesti oikeudenkäyntikulujen vahvistamisesta vastaava tuomari, erillisellä päätöksellä voittaneen osapuolen toimittamien todisteiden perusteella. Päätökseen voidaan hakea muutosta.
- 14 Unionin tuomioistuin katsoi 16.7.2009 antamassa tuomiossa komissio v. Irlanti (C-427/07, EU:C:2009:457, 92–94 kohta), että Irlanti ei ollut saattanut osaksi kansallista oikeutta muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan sääntöä, jonka mukaan menettely ei saa olla niin kallis, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle.
- 15 Irlanti lisäsi vuoden 2011 aikana tähän jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämistä koskevaan toteamukseen reagoidakseen kaavoitusta ja maankäyttöä koskevaan lakiin 50 B §:n, jonka nojalla tämän lain soveltamisalalla kunkin osapuolen on periaatteessa vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan. Kyseistä säännöstä ei kuitenkaan ole ajallisesti sovellettava pääasian oikeudenkäynnissä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 16 Valituslautakunta myönsi vuonna 2004 Maloney and Matthews Animal Collections Ltd:lle luvan rakentaa Achonryyn koko Irlannin alueella kuolleina löydettyjen eläinten tutkimuslaitoksen. Tämän laitoksen rakentamisesta oli päätetty BSE-tautiepidemian torjumiseksi toteutettavien toimenpiteiden yhteydessä.
- 17 Klohn, joka on mainitun laitoksen läheisyydessä sijaitsevan maatilan omistaja, pyysi 24.6.2004 lupaa judicial review -menettelyn vireille panemiseen tästä rakennusluvasta. Lupa myönnettiin 31.7.2007.
- 18 High Court hylkäsi Klohnin kanteen 23.4.2008 antamallaan tuomiolla.
- 19 Kyseinen tuomioistuin velvoitti 6.5.2008 Klohnin korvaamaan valituslautakunnan oikeudenkäyntikulut. Tätä päätöstä ei ole riitautettu.
- 20 Klohn väitti High Courtin Taxing Masterille, joka tehtävänä on kansallisen lain mukaisesti määrittää korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrä, että Århusin yleissopimuksen 3 artiklan 8 kappaleen ja 9 artiklan 4 kappaleen sekä muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan mukaan hänen vastattavikseen tulevat oikeudenkäyntikulut eivät saa olla niin kalliit, että ne ovat esteenä menettelyyn osallistumiselle.
- 21 Taxing Master arvioi 24.6.2010 tekemällään päätöksellä, ettei sillä Irlannin lain nojalla ollut toimivaltaa arvioida näiden kulujen kalleuteen perustuvaa estettä, ja määräsi niiden kulujen määräksi, jotka Klohnin oli korvattava valituslautakunnalle, noin 86 000 euroa.
- 22 High Court, jonka käsiteltäväksi Klohn oli saattanut Taxing Masterin päätöstä koskevan valituksen, vahvisti tämän päätöksen.
- 23 Klohn valitti High Courtin ratkaisusta Supreme Courtiin (ylin tuomioistuin).
- 24 Supreme Court on päättänyt lykätä asioiden käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voidaanko [muutetun] direktiivin 85/337 10 a artiklaan sisältyviä säännöksiä, joiden mukaan oikeudenkäyntikulut eivät saa olla niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle, mahdollisesti soveltaa käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa oikeudenkäynnissä riitautettu suunnittelulupa myönnettiin ennen kyseisen direktiivin täytäntöönpanon määräajan päättymistä ja jossa oikeudenkäynti, jossa merkityksellinen suunnittelulupa riitautettiin, pantiin myös vireille ennen kyseistä ajankohtaa? Jos asia on näin, voidaanko direktiivin 85/337 säännöksiä, joiden mukaan oikeudenkäyntikulut eivät saa olla niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle, mahdollisesti soveltaa kaikkiin oikeudenkäynnissä aiheutuneisiin kuluihin vai ainoastaan täytäntöönpanon määräajan päättymisen jälkeen aiheutuneisiin oikeudenkäyntikuluihin?

2) Onko kansallinen tuomioistuin, jolla on harkintavaltaa asian hävinneen osapuolen velvoittamisessa korvaamaan oikeudenkäyntikulut, silloin, kun kyseisessä jäsenvaltiossa ei ole toteutettu erityistä toimenpidettä yleisön osallistumisesta koskevan [muutetun] direktiivin 85/337 10 a artiklan täytäntöön panemiseksi, päättäessään oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäynnissä, johon kyseistä säännöstä sovelletaan, velvollinen varmistamaan, ettei oikeudenkäyntikuluja koskeva päätös tee menettelystä niin kallista, että se on esteenä menettelyyn osallistumiselle, joko siksi, että asiaa koskevilla säännöksillä on välitön oikeusvaikutus, tai siksi, että kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimen on tulkittava kansallisia menettelysääntöjään niin pitkälti kuin mahdollista 10 a artiklan tavoitteiden mukaisesti?

- 3) Jos oikeudenkäyntikulua koskevassa päätöksessä ei ole asetettu rajoituksia ja jos päätöstä, ellei siitä valiteta, pidetään kansallisen lainsäädännön nojalla lopullisena ja sitovana, edellyttääkö unionin oikeus, että joko
- Taxing Masterilla, jonka tehtävänä on kansallisen lainsäädännön mukaisesti määrittää asian voittaneelle osapuolelle kohtuullisesti aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen määrä, tai
 - tuomioistuimella, jonka tutkittavaksi Taxing Masterin päätös on saatettu,

on tästä huolimatta velvollisuus poiketa muutoin sovellettavista kansallisen lainsäädännön mukaisista toimenpiteistä ja määrittää korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrä siten, että varmistetaan, etteivät näin korvattavat oikeudenkäyntikulut tee menettelystä niin kallista, että se on esteenä menettelyyn osallistumiselle?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Toinen kysymys

- 25 Toisella kysymyksellään, jota on tutkittava ensiksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele lähinnä, onko muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan viidenteen kohtaan sisältyvällä sitä koskevalla vaatimuksella, että tietyt ympäristöalan oikeudenkäynnit eivät saa olla niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle (jäljempänä kalleussääntö), välitön oikeusvaikutus tai onko kansallisen tuomioistuimen vain tulkittava kansallista oikeutta niin pitkälti kuin mahdollista siten, että voidaan saavuttaa tämän säännön tavoitteen mukainen ratkaisu.
- 26 Kysymys kalleussäännön välittömästä oikeusvaikutuksesta tulee esiin pääasiassa, koska Irlanti ei ollut pannut täytäntöön muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklaa direktiivin 2003/35 6 artiklassa säädettyssä määräajassa eli viimeistään 25.6.2005. Unionin tuomioistuin totesi tämän jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen 16.7.2009 antamassaan tuomiossa komissio v. Irlanti (C-427/07, EU:C:2009:457, 92–94 kohta ja tuomiolauselma). Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamista tiedoista ilmenee lisäksi, että kansallinen normi kalleussäännön saattamiseksi osaksi kansallista oikeutta on säädetty vasta vuonna 2011 eli sen aineellisen ratkaisun antamisen jälkeen, jolla on päätetty oikeudenkäynti, josta aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen vahvistamisesta pääasiassa on kyse.
- 27 On muistutettava, että unionin oikeuden säännökset ja määräykset ovat välittömästi sovellettavissa silloin, kun niissä annetaan yksityisille oikeuksia, joihin nämä voivat vedota jäsenvaltioiden tuomioistuimissa (tuomio 4.12.1974, van Duyn, 41/74, EU:C:1974:133, 4 ja 8 kohta).
- 28 Tällaisissa säännöksissä tai määräyksissä jäsenvaltioille asetetaan täsmällinen velvoite, joka ei edellytä mitään unionin toimielinten tai jäsenvaltioiden toimenpiteitä ja joka ei jätä näille täytäntöönpanonsa osalta mitään harkintavaltaa (tuomio 4.12.1974, van Duyn, 41/74, EU:C:1974:133, 6 kohta).
- 29 Tästä on muistutettava ensinnäkin, että muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan viidennessä kohdassa säädetään vain, että kyseisen tuomioistuinmenettelyn ”on oltava oikeudenmukainen, tasapuolinen ja nopea, eikä se saa olla niin kallis, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle”. Käytettyjen ilmaisujen yleisluonteisuuden perusteella näiden säännösten voidaan tuskin katsoa asettavan jäsenvaltioille riittävän täsmällisiä velvoitteita niin, ettei tarvita kansallisia toimenpiteitä, joilla voidaan varmistaa niiden täytäntöönpano.

- 30 Tämän jälkeen on todettava unionin tuomioistuimen katsoneen, että jäsenvaltioilla on menettelyllisen itsemääräämisoikeuden perusteella harkintavaltaa muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan täytäntöönpanossa edellyttäen, että vastaavuus- ja tehokkuusperiaatetta noudatetaan (tuomio 16.2.2012, Solway ym., C-182/10, EU:C:2012:82, 47 kohta ja tuomio 7.11.2013, Gemeinde Altrip ym., C-72/12, EU:C:2013:712, 30 kohta).
- 31 Lopuksi ja ennen kaikkea unionin tuomioistuin on lausunut kalleussäännön välittömästä oikeusvaikutuksesta. Tämä sääntö on nimittäin myös hyvin samankaltaisin ilmaisin Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 4 kappaleessa. Tämä samankaltaisuus ei ole sattumanvaraista, koska direktiivin 2003/35, jolla lisättiin 10 a artikla direktiiviin 85/337, tavoitteena oli juuri saattaa yhteisön lainsäädäntö yhdenmukaiseksi Århusin yleissopimuksen kanssa, jotta yhteisö voi hyväksyä sen, kuten direktiivin 2003/35 viidennestä perustelukappaleesta ilmenee.
- 32 Unionin tuomioistuin on todennut 15.3.2018 antamassaan tuomiossa North East Pylon Pressure Campaign ja Sheehy (C-470/16, EU:C:2018:185, 52 ja 58 kohta), että Århusin yleissopimuksen 9 artiklan 4 kappale ei ole välittömästi sovellettavissa.
- 33 Koska unionin tuomioistuin ei arvioi unionin allekirjoittaman sopimuksen määräysten välitöntä sovellettavuutta muiden kriteerien perusteella kuin niiden, joita se käyttää määrittääkseen, ovatko direktiivin säännökset välittömästi sovellettavissa (ks. vastaavasti tuomio 30.9.1987, Demirel, 12/86, EU:C:1987:400, 14 kohta), edellä olevassa kohdassa mainitusta tuomiosta voidaan päätellä myös, että muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan viidennessä kohdassa olevalla kalleussäännöllä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta.
- 34 Kun otetaan huomioon, että muutetun direktiivin 85/337 kyseessä olevilla säännöksillä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta ja että ne pantiin myöhässä täytäntöön kyseessä olevan jäsenvaltion oikeusjärjestyksessä, viimeksi mainitun jäsenvaltion kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus niin pitkälti kuin mahdollista tulkita kansallista oikeutta jäsenvaltioille täytäntöönpanoa varten annetun määräajan päättymisestä lähtien näiden säännösten tavoitteen saavuttamiseksi siten, että annetaan etusija kansallisten säännösten sellaiselle tulkinnalle, joka on yhdenmukaisin tämän tarkoituksen kanssa, jotta päädytään kyseisen direktiivin säännösten kanssa yhteensoveltuvaan ratkaisuun (ks. vastaavasti tuomio 4.7.2006, Adelener ym., C-212/04, EU:C:2006:443, 115 kohta ja tuomiolauselman).
- 35 Unionin lainsäätäjän tavoite sen laatiessa muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklassa olevan kalleussäännön merkitsee sitä, että yksityisiä ei saa estää aloittamasta tai jatkamasta oikeudenkäyntiä kyseisen säännöksen soveltamisalalla siitä mahdollisesti aiheutuvan taloudellisen taakan takia (tuomio 11.4.2013, Edwards ja Pallikaropoulos, C-260/11, EU:C:2013:221, 35 kohta). Tämä tavoite, joka muodostuu siitä, että yleisölle, jota asia koskee, annetaan laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus, liittyy laajemmin siihen, että unionin lainsäätäjä on halunnut säilyttää ympäristön laadun sekä suojella ja parantaa sitä ja antaa yleisölle tässä yhteydessä aktiivisen roolin, sekä tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden ja tehokkuusperiaatteen noudattamisen takaamiseen (tuomio 11.4.2013, Edwards ja Pallikaropoulos, C-260/11, EU:C:2013:221, 31–33 kohta).
- 36 Edellä todetun perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan viidettä kohtaa on tulkittava siten, että siinä olevalla kalleussäännöllä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta. Kun jäsenvaltio ei ole pannut tätä artiklaa täytäntöön, sen kansallisilla tuomioistuimilla on kuitenkin velvollisuus niin pitkälti kuin mahdollista tulkita kansallista oikeutta mainitun artiklan täytäntöönpanolle säädetyin määräajan päättymisestä lähtien siten, että yksityisiä ei saa estää aloittamasta tai jatkamasta saman artiklan soveltamisalaan kuuluvaa tuomioistuimen menettelyä siitä mahdollisesti aiheutuvan taloudellisen rasitteen vuoksi.

Ensimmäinen kysymys

- 37 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklassa oleva kalleussääntö sovellettavissa pääasian kaltaisessa menettelyssä, joka on pantu vireille ennen kyseisen artiklan täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymistä. Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee myös, sovelletaanko mainittua sääntöä kaikkiin oikeudenkäyntikuluihin, jotka ovat aiheutuneet tämän menettelyn yhteydessä, vai yksinomaan niihin, jotka ovat syntyneet täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymisen jälkeen.
- 38 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että uutta sääntöä sovelletaan lähtökohtaisesti välittömästi vanhan säännön voimassa ollessa syntyneen tilanteen tuleviin vaikutuksiin (tuomio 11.12.2008, komissio v. Freistaat Sachsen, C-334/07 P, EU:C:2008:709, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 6.7.2010, Monsanto Technology, C-428/08, EU:C:2010:402, 66 kohta ja tuomio 6.10.2015, komissio v. Andersen, C-303/13 P, EU:C:2015:647, 49 kohta).
- 39 Toisin on vain – jollei oikeudellisten toimien taannehtivuuskiellon periaatteesta muuta johdu –, jos uuteen sääntöön liittyy erityisiä säännöksiä, joissa vahvistetaan nimenomaisesti ajallista soveltamista koskevat edellytykset (tuomio 16.12.2010, Stichting Natuur en Milieu ym., C-266/09, EU:C:2010:779, 32 kohta).
- 40 Siten direktiivin täytäntöön panemiseksi toteutettuja toimia on sovellettava aikaisemman lain voimassa ollessa syntyneiden tilanteiden tuleviin vaikutuksiin täytäntöönpanolle annetun määräajan päättymisestä lähtien, ellei kyseisessä direktiivissä toisin säädetä.
- 41 Direktiiviin 2003/35 ei sisälly mitään erityissäännöksiä muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan ajallisen soveltamisen edellytyksistä (tuomio 7.11.2013, Gemeinde Altrip ym., C-72/12, EU:C:2013:712, 23 kohta).
- 42 Unionin tuomioistuin on katsonut tältä osin, että muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklaa on tulkittava niin, että kyseisen artiklan täytäntöön panemiseksi annettuja kansallisen oikeuden säännöksiä on sovellettava hallinnollisiin lupamenettelyihin, jotka ovat vireillä tämän säännöksen täytäntöönpanolle annetun määräajan päättymispäivänä (ks. vastaavasti tuomio 7.11.2013, Gemeinde Altrip ym., C-72/12, EU:C:2013:712, 31 kohta).
- 43 Kun mitään täytäntöönpanotoimea ei ole toteutettu direktiivissä tätä varten säädetyssä määräajassa, kuten pääasiassa, on katsottava, että velvollisuutta tulkita kansallista oikeutta täytäntöön panematta jätetyn säännön mukaisesti on sovellettava myös tämän tuomion 39 ja 40 kohdassa mainituin edellytyksin kyseisen määräajan päättymisestä lähtien.
- 44 Viimeksi mainitussa tilanteessa kansallisella tuomioistuimella on nimittäin velvollisuus tulkita kansallista oikeutta siten, että päästään niin pitkälti kuin mahdollista siihen tulokseen, johon täytäntöön panematta jätetyillä direktiivin säännöksillä pyritään, kuten tämän tuomion 35 kohdassa on muistutettu. Direktiiviin perustuvan uuden säännön välitön sovellettavuus olemassa olevien tilanteiden tuleviin vaikutuksiin kuuluu sen täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymisestä lukien tähän tulokseen, ellei kyseessä olevassa direktiivissä toisin säädetä.
- 45 Kansalliset tuomioistuimet ovat siten velvollisia tulkitsemaan kansallista oikeutta täytäntöönpanematta jääneen direktiivin täytäntöönpanolle annetun määräajan päättymisestä lähtien niin, että aikaisemman lain voimassa ollessa syntyneiden tilanteiden tulevat vaikutukset ovat välittömästi yhteensoveltuvia kyseisen direktiivin säännösten kanssa.

- 46 Tiettyjen tuomioistuinmenettelyjen kulujen jakamisen muuttamista koskevaan kalleussäännön tavoitteeseen nähden menettelyä, joka on pantu vireille ennen direktiivin 2003/35 täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymistä, on pidettävä vanhan lain voimassa ollessa syntyneenä tilanteena. Tuomioistuimen menettelyn päätteeksi tekemä päätös oikeudenkäyntikulujen jakamisesta merkitsee lisäksi vireillä olevan menettelyn vielä epävarmaa tulevaa vaikutusta. Kun kansalliset tuomioistuimet päättävät oikeudenkäyntikulujen jakamisesta menettelyissä, jotka ovat vireillä kyseisen direktiivin täytäntöönpanolle annetun määräajan päättyessä, niillä on siten velvollisuus tulkita kansallista oikeutta siten, että päästään niin pitkälti kuin mahdollista ratkaisuun, joka on kalleussäännön tavoitteen mukainen.
- 47 Tältä osin ei ole tehtävä eroa oikeudenkäyntikulujen välillä sen mukaan, ovatko ne syntyneet käytännössä ennen täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymistä vai sen jälkeen, koska päätöstä oikeudenkäyntikulujen jakamisesta ei vielä ole kyseisenä päivänä tehty ja siten velvollisuutta tulkita kansallista oikeutta kalleussäännön mukaisesti on sovellettava tähän päätökseen, kuten edellisessä kohdassa on todettu. Unionin tuomioistuin on lisäksi katsonut, että sitä, onko menettely niin kallis, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle, on arvioitava kokonaisuutena, ja tässä arvioinnissa on otettava huomioon kaikki kyseiselle asianosaiselle aiheutuneet kulut (tuomio 11.4.2013, Edwards ja Pallikaropoulos, C-260/11, EU:C:2013:221, 28 kohta).
- 48 Kansallisen tuomioistuimen velvollisuutta tukeutua direktiivin sisältöön, kun se tulkitsee ja soveltaa asiaan liittyviä kansallisen oikeuden säännöksiä, rajoittavat kuitenkin yleiset oikeusperiaatteet, erityisesti oikeusvarmuutta ja taannehtivuuskieltoa koskevat periaatteet (tuomio 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 49 Tältä osin valituslautakunta väittää, että kalleussäännön välitön sovellettavuus vireillä oleviin menettelyihin on ristiriidassa oikeusvarmuuden periaatteen kanssa. Se katsoo, että oikeudenkäyntikulujen jakamista koskeva sääntö, sellaisena kuin se oli tiedossa menettelyn alusta lähtien, on vaikuttanut niiden oikeudenkäyntikulujen määrään, joihin asianosaiset ovat päättäneet sitoutua oikeuksiensa puolustamiseksi.
- 50 Oikeusvarmuuden periaate, johon olennaisesti liittyy luottamuksensuojan periaate, edellyttää lisäksi muun muassa, että lainsäädäntö on selvää ja täsmällistä ja että sen soveltamisen vaikutukset ovat ennakoitavissa, erityisesti, jos siitä voi aiheutua yksityishenkilöille ja yrityksille epäedullisia vaikutuksia (tuomio 22.6.2017, Unibet International, C-49/16, EU:C:2017:491, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 51 Oikeus vedota luottamuksensuojan periaatteeseen koskee kaikkia yksityisiä, jotka ovat sellaisessa tilanteessa, josta ilmenee, että heille on toimivaltaisen viranomaisen antamien täsmällisten vakuuttelujen vuoksi syntynyt perusteltuja odotuksia (ks. vastaavasti tuomio 14.10.2010, Nuova Agricast ja Cofra v. komissio, C-67/09 P, EU:C:2010:607, 71 kohta).
- 52 Pääasiassa kyseessä olevassa menettelyssä on kuitenkin todettava, että osapuolille ei ole annettu minkäänlaisia vakuutteluita oikeudenkäyntikulujen jakamista koskevan säännön voimassa pysyttämisestä menettelyn päättymiseen asti. Päinvastoin siitä lähtien, kun tämä menettely alkoi 24.6.2004, jolloin Klohn pyysi lupaa saattaa tuomioistuinmenettely vireille, ne voivat päätellä niiden velvoitteiden perusteella, joita Irlannille aiheutui 25.6.2003 voimaan tulleesta direktiivistä 2003/35, että tätä sääntöä muutettaisiin lyhyellä aikavälillä ja viimeistään ennen 25.6.2005 eli todennäköisesti ennen mainitun menettelyn päättymistä. Erityisesti Irlanti ja valituslautakunta kyseisen jäsenvaltion elimenä eivät voi vedota luottamuksensuojaan sen säännön pysyttämisessä, jonka muuttamisen Irlanti on laiminlyönyt huolimatta sille asetetusta velvoitteesta muuttaa sitä kyseisessä direktiivissä asetetussa määräajassa, kuten unionin tuomioistuin on todennut 16.7.2009 antamassaan tuomiossa komissio v. Irlanti (C-427/07, EU:C:2009:457).

- 53 Unionin tuomioistuin on todennut, että luottamuksensuojan periaatteen soveltamisalaa ei saa laajentaa sellaiseksi, että yleisesti estetään uuden säännön soveltuminen vanhan säännön voimassa ollessa syntyneen tilanteen tuleviin vaikutuksiin (tuomio 6.10.2015, komissio v. Andersen, C-303/13 P, EU:C:2015:647, 49 kohta).
- 54 Siten valituslautakunta ei voi perustellusti väittää, että oikeusvarmuuden periaate on esteenä kansallisten tuomioistuinten velvollisuudelle tulkita kansallista oikeutta kalleussäännön mukaisesti, kun ne lausuvat oikeudenkäyntikulujen jakamisesta.
- 55 Edellä olevien toteamusten perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan viidettä kohtaa on tulkittava siten, että velvollisuus yhdenmukaiseen tulkintaan velvoittaa jäsenvaltion tuomioistuimia, kun ne päättävät oikeudenkäyntikulujen jakamisesta oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka olivat vireillä kyseisen 10 a artiklan viidennessä kohdassa säädetyn kalleussäännön täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättyessä, riippumatta päivästä, jona nämä oikeudenkäyntikulut ovat aiheutuneet kyseessä olevan menettelyn aikana.

Kolmas kysymys

- 56 Kolmannen kysymyksen ymmärtämiseksi on ensin muistutettava, että oikeudenkäyntikuluja koskeva Irlannin menettely on kaksivaiheinen. Riita-asian ratkaiseva tuomioistuin lausuu pääasiasta tekemänsä päätöksen jälkeen aluksi oikeudenkäyntikulujen jakamisesta. Tämän jälkeen Taxing Master vahvistaa niiden määrän tuomioistuimen eli High Courtin valvonnassa ja sitten tarpeen vaatiessa Supreme Courtin valvonnassa.
- 57 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pääasian oikeudenkäynnistä antamien tietojen mukaan High Court velvoitti Klohnin kanteen hylättyään hänet 6.5.2008 korvaamaan valituslautakunnan oikeudenkäyntikulut ylioikeuksien työjärjestyksen 99 §:n mukaisesti; sen mukaan ”oikeudenkäyntikulut määräytyvät asian ratkaisun perusteella”. Tästä päätöksestä tuli lopullinen, koska sitä ei riitautettu määräajassa. Taxing Master vahvisti niiden oikeudenkäyntikulujen määräksi, jotka Klohnin oli korvattava valituslautakunnalle, noin 86 000 euroa 24.6.2010 tekemällään päätöksellä, joka riitautettiin High Courtissa ja sen jälkeen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.
- 58 Näiden seikkojen perusteella kolmas kysymys on ymmärrettävä siten, että sillä tiedustellaan, ovatko 6.5.2008 tehdyn High Courtin päätöksen, josta tuli lopullinen oikeudenkäyntikulujen jakamisen osalta, oikeusvoiman vuoksi kansalliset tuomioistuimet, jotka ratkaisevat pääasian valittajan tekemän valituksen Taxing Masterin päätöksestä, jossa vahvistetaan oikeudenkäyntikulujen määrä, velvollisia tulkitsemaan kansallista oikeutta siten, että tälle valittajalle ei aiheudu niin kalliita kuluja, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle.
- 59 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti kansallisten tuomioistuinten on tulkittava kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman pitkälle kyseessä olevan direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti direktiivillä tavoitellun tuloksen saavuttamiseksi ja noudattaakseen tällä tavoin SEUT 288 artiklan kolmatta kohtaa (tuomio 4.7.2006, Adelener ym., C-212/04, EU:C:2006:443, 108 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 60 Kansallisen oikeuden yhdenmukaisen tulkinnan vaatimus on erottamaton osa EUT-sopimuksella luotua järjestelmää, sillä näin kansallinen tuomioistuin voi toimivaltansa rajoissa varmistaa unionin oikeuden täyden tehokkuuden, kun se ratkaisee käsiteltäväkseen saatetun asian (tuomio 4.7.2006, Adelener ym., C-212/04, EU:C:2006:443, 109 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 61 Tällä kansallisen oikeuden yhdenmukaisen tulkinnan periaatteella on tosin tietyt rajat.

- 62 Kuten jo on mainittu tämän tuomion 48 kohdassa, yhtäältä yleiset oikeusperiaatteet rajoittavat kansallisen tuomioistuimen velvollisuutta viitata direktiivin sisältöön, kun se tulkitsee ja soveltaa kansallisen oikeuden merkityksellisiä sääntöjä.
- 63 Tältä osin oikeusvoiman periaate on erityisen tärkeä sekä unionin oikeusjärjestyksessä että kansallisissa oikeusjärjestyksissä. Sekä oikeusrauhan ja oikeussuhteiden vakauden että hyvän lainkäytön varmistamiseksi on tärkeää, että käytettävissä olevien oikeussuojakeinojen käytön tai näitä oikeussuojakeinoja varten säädettyjen määräaikojen päättymisen jälkeen lainvoimaisiksi tulleita tuomioistuinratkaisuja ei voida enää saattaa kyseenalaisiksi (tuomio 11.11.2015, Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, EU:C:2015:742, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 64 Myöskään unionin oikeudessa ei edellytetä, että kansalliset menettelysäännöt, joilla tuomioistuimen ratkaisulle annetaan oikeusvoima, olisi sivuutettava (tuomio 20.3.2018, Di Puma ja Consob, C-596/16 ja C-597/16, EU:C:2018:192, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Toisaalta yhdenmukaista tulkintaa koskeva velvollisuus lakkaa, kun kansallista oikeutta ei voida tulkita tavalla, jolla päädytään kyseessä olevassa direktiivissä tarkoitettun tavoitteen kanssa yhdenmukaiseen tulokseen. Toisin sanoen yhdenmukaisen tulkinnan periaate ei voi olla perustana kansallisen oikeuden *contra legem* -tulkinnalle (tuomio 4.7.2006, Adelener ym., C-212/04, EU:C:2006:443, 110 kohta ja tuomio 15.4.2008, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, 100 kohta).
- 66 On korostettava, että kun asia on saatettu unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi SEUT 267 artiklan nojalla, sillä ei ole toimivaltaa arvioida, estävätkö edellä mainitut rajat kansallisen oikeuden unionin oikeuden säännönmukaisen tulkinnan. Yleisesti ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä ennakkoratkaisumenettelyssä tulkita kansallista oikeutta (tuomio 1.12.1965, Dekker, 33/65, EU:C:1965:118), koska vain kansallinen tuomioistuin on tältä osin toimivaltainen (ks. vastaavasti tuomio 26.9.2013, Ottica New Line, C-539/11, EU:C:2013:591, 48 kohta).
- 67 On siis ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä arvioida sitä oikeusvoimaa, joka on 6.5.2008 tehdyllä päätöksellä, jolla High Court on määrännyt Klohnin korvaamaan kyseessä olevan menettelyn oikeudenkäyntikulut, sen määrittämiseksi, onko – ja missä määrin – kalleussäännön mukainen kansallisen oikeuden tulkinta mahdollista pääasiassa.
- 68 Näin ollen unionin tuomioistuin voi ainoastaan tehdä täsmennyksiä ohjatakseen kansallista tuomioistuinta tämän arvioinnissa (tuomio 21.2.2006, Halifax ym., C-255/02, EU:C:2006:121, 77 kohta) ja ilmoittaa sille, millainen kansallisen oikeuden tulkinta täyttää sen velvollisuuden tulkita sitä unionin oikeuden mukaisesti.
- 69 Tästä on todettava, että 6.5.2008 tehdyn päätöksen, jolla High Court lausui oikeudenkäyntikulujen jakamisesta määräämällä erityisesti Klohnin korvaamaan valituslautakunnalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut, kohde ei ole sama kuin sen Taxing Masterin päätöksen kohde, josta on kyse ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa käytävässä menettelyssä, koska kyseisellä päätöksellä ei vahvistettu pääasian kantajan korvattaviksi tulevien oikeudenkäyntikulujen täsmällistä määrää. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan oikeusvoima ulottuu ainoastaan oikeudellisiin vaatimuksiin, jotka tuomioistuin on ratkaissut. Se ei täten ole esteenä sille, että Taxing Master tai myöhemmän oikeusriidan yhteydessä tuomioistuin lausuu oikeudellisista seikoista, joista kyseisessä lainvoimaisessa ratkaisussa ei ole lausuttu (ks. vastaavasti tuomio 11.11.2015, Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, EU:C:2015:742, 36 kohta).
- 70 Lisäksi tulkinta, jonka mukaan oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan päätöksen ja niiden määrän vahvistamista koskevan päätöksen välisen kiinteän yhteyden perusteella valituslautakunnalla olisi oikeus vaatia sen puolustuksesta kohtuudella aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen kokonaismäärän korvaamista, olisi ristiriidassa oikeusvarmuuden periaatteen ja unionin oikeuden ennalta arvattavuuden vaatimuksen kanssa. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa

114 kohdassa, Klohn ei voinut tietää ennen Taxing Masterin päätöstä, joka annettiin yli vuosi sen jälkeen, kun hänen velvoittamisestaan oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen oli tehty päätös, niiden oikeudenkäyntikulujen määrää, jotka hänen täytyisi korvata asian voittaneelle osapuolelle, eikä näin ollen riitauttaa tosiseikoista tietoisena ensin mainittua päätöstä. Niiden oikeudenkäyntikulujen määrä, jotka oli korvattava valituslautakunnalle, sellaisena kuin Taxing Master siitä määräsi, oli vieläkin vähemmän Klohnin ennalta arvattavissa, koska se nousi lähes kolminkertaiseksi niihin oikeudenkäyntikuluihin verrattuna, jotka hänelle itselleen olivat aiheutuneet kyseessä olevassa menettelyssä.

- 71 Näin ollen kolmanteen kysymykseen on vastattava, että muutetun direktiivin 85/337 10 a artiklan viidettä kohtaa on tulkittava siten, että pääasian kaltaisessa oikeusriidassa oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistavalla kansallisella tuomioistuimella on velvollisuus yhdenmukaiseen tulkintaan siltä osin kuin oikeudenkäyntikulujen jakamista koskevan lainvoimaisen päätöksen oikeusvoima ei estä sitä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on varmistettava.

Oikeudenkäyntikulut

- 72 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 26.5.2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/35/EY, 10 a artiklan viidettä kohtaa on tulkittava siten, että siinä olevalla vaatimuksella, että tuomioistuinmenettely ei saa olla niin kallis, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle, ei ole välitöntä oikeusvaikutusta. Kun jäsenvaltio ei ole pannut tätä artiklaa täytäntöön, sen kansallisilla tuomioistuimilla on kuitenkin velvollisuus niin pitkälti kuin mahdollista tulkita kansallista oikeutta mainitun artiklan täytäntöönpanolle säädetyn määräajan päättymisestä lähtien siten, että yksityisiä ei saa estää aloittamasta tai jatkamasta saman artiklan soveltamisalaan kuuluvaa tuomioistuinmenettelyä siitä mahdollisesti aiheutuvan taloudellisen rasitteen vuoksi.**
- 2) **Direktiivin 85/337 10 a artiklan viidettä kohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2003/35, on tulkittava siten, että velvollisuus yhdenmukaiseen tulkintaan velvoittaa jäsenvaltion tuomioistuinta, kun ne päättävät oikeudenkäyntikulujen jakamisesta oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka olivat vireillä kyseisen 10 a artiklan viidennessä kohdassa säädetyn sitä koskevan vaatimuksen, että tietyt tuomioistuinmenettelyt ympäristöasioissa eivät saa olla niin kalliita, että se olisi esteenä menettelyyn osallistumiselle, täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättyessä, riippumatta päivästä, jona nämä oikeudenkäyntikulut ovat aiheutuneet kyseessä olevan menettelyn aikana.**
- 3) **Direktiivin 85/337 10 a artiklan viidettä kohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2003/35, on tulkittava siten, että pääasian kaltaisessa oikeusriidassa oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistavalla kansallisella tuomioistuimella on velvollisuus yhdenmukaiseen tulkintaan siltä osin kuin oikeudenkäyntikulujen jakamista koskevan lainvoimaisen päätöksen oikeusvoima ei estä sitä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on varmistettava.**

Allekirjoitukset